

DE WERELD VAN

Wijnand van der Lecq

"Voor spek en bonen doe ik niet mee"

Met het opkomen voor de belangen van anderen en strijden tegen onrecht, is scheidend cliëntenraadsvoorzitter Wijnand van der Lecq opgegroeid. "In de oorlog heb ik gezien wat het betekent om niet mee te tellen."

Wijnand van der Lecq hoeft niet lang na te denken over zijn drijfveren. De oorlog heeft hem mede gevormd, zegt hij. Als klein jongetje stond de bezetting centraal in zijn leven. Van der Lecq (1935) herinnert zich nog goed hoe over de A12, de oudste rijksweg van Nederland die destijds van Den Haag tot Utrecht liep, lange colonnes legervoertuigen voorbij reden. Beschoten door over zijn huis razende vliegtuigen. Angstaanjagend. Ook herinnert hij zich hoe ze op de lagere school onder de banken kropen als er vliegtuigen overvlogen. Koolsoep met een oogje vet. Of de represailles die volgden als mensen een boom hadden omgezaagd om op te kunnen stoken. Zonder pardon stak de bezetter daarop huizen in brand.

"We woonden in Reeuwijk. Mijn vader was metselaar. Al snel werd hij te werk gesteld in Duitsland. Mijn moeder moest het zonder hem rooien. We hadden onderduikers onder de vloer. Als er weer eens een razzia was, deed mijn oma of ze dement was. Bij het zien van die zichzelf wiegende en murmelende oude vrouw, zochten ze vaak niet verder." Maanden na de bevrijding zag

Wijnand van der Lecq een lijkkoets voor het huis stoppen. Op de bok zat zijn vader, naast de koetsier. Die had hem een lift gegeven.

Glijdende zwanen

Van der Lecq woont op het "mooiste plekje van Nederland"- niet ver van zijn geboortegrond. Hij wijst naar de twee smalle ophaalbruggen aan weerszijde van zijn woning in Hazerswoude-dorp. Opgetogen: "Als je dan de zwanen langs ziet glijden of in de winter de schaatsers voorbij ziet gaan, besef je hoe mooi het hier in de polder is."

Wijnand van der Lecq heeft zich goed voorbereid, zegt-ie lachend. Het laatste nummer van het tijdschrift *Zorg & Zeggenschap* ligt voor hem op tafel. "Die nieuwe zorgvisie, daar moet ik LOC nog even een mailtje over sturen. Volgens mij moet er eerst in de maatschappij één en ander veranderen, voordat deze visie op waardevolle zorg gestalte kan krijgen."

Het typeert zijn betrokkenheid. Bescheiden betrokkenheid, want Van der Lecq is niet iemand die op de voorgrond treedt en wel even zal zeggen hoe het moet.

Van der Lecq was acht jaar cliëntenraadsvoorzitter bij verpleeghuis Bloemendaal.

Hij geeft het voorbeeld van zijn werk als cliëntenraadsvoorzitter bij verpleeghuis Bloemendaal in Gouda. Na acht jaar heeft hij er tabak van dat de raad niet serieus wordt genomen. Alsof we er niet toe doen, links en rechts kunnen worden gepasseerd”, zegt hij. Meteen steekt hij de hand in eigen boezem: “Anderen zijn misschien rekbaarder, makkelijker; het ligt aan mij dat ik daar last van heb.”

Hij is bevlogen, strijdbaar en vindt dat iedereen recht heeft op gelijke kansen. Hij is wars van onrecht. “In de oorlog heb ik ondervonden hoe het is als mensen niet meetellen. Als ze niets zijn. Als ze niet als volwaardig mens worden beschouwd. Daarom kan ik niet tegen discriminatie of het tekeergaan tegen buitenlanders.” Van der Lecq zette zijn bevlogenheid om in daden en werd hij als voorzitter actief in het provinciaal platform antiracisme.

Verheffing van het volk

Hij komt uit een echt vakbondsgezin. Het werd de kinderen Van der Lecq met de papelepel ingegoten. Na de mulo

ging hij naar de kweekschool in Schoonhoven. Daar ontmoette hij zijn echtgenote Gerrie. Hij fietste iedere dag 18 kilometer heen en 18 terug. Hij fietst nog steeds graag. Op vakantie gaan de fietsen altijd mee. Veertig jaar zat hij in het onderwijs. “Het volk verheffen”, grapt Wijnand van der Lecq. Om er meteen serieus aan toe te voegen: “Kleine kinderen kun je meegeven dat ze kansen hebben, ook al zijn ze niet gewend daarover in relatie met hun eigen leven na te denken. Je kunt zorgen dat ze met plezier die kansen verwerven. Zeker in mijn tijd bij de Schoolbegeleidingsdienst waar ik veel met dat rotwoord ‘achterstandskinderen’ te maken had, was ik me bewust van het belang van goed onderwijs.”

Amnesty International, vluchtelingenwerk, stichting antiracisme, vakbond, Regionaal Netwerk Cliëntenraden, cliëntenraad, Senioren Adviesraad. Van der Lecq heeft zich voor tal van maatschappelijke organisaties ingezet. De meeste kwamen op zijn pad. Zo ook de cliëntenraad. Acht jaar geleden werd zijn vader opgenomen op de psychogeriatrische afdeling van verpleeghuis Bloemendaal in Gouda. Hij dementeerde. Omdat zoon Wijnand vaak op bezoek kwam, kreeg hij al snel de vraag of hij zitting wilde nemen in de cliëntenraad. “Ik vond dat ik het moest doen. Mijn vader zou het ook gedaan hebben”, verklaart hij zijn toetreding. Van der Lecq belandde meteen in een grootschalige fusie. Al snel werd hij tot voorzitter gebombardeerd en bleek hij bereid ook secretaris van de centrale cliëntenraad van de zestien locaties te zijn.

Sorry, geen tijd

Nu, op deze maandag in oktober blikt hij terug. In januari 2010 neemt hij afscheid. Niet in volle tevredenheid, geeft hij toe. Het is hem tegengevallen dat locatiemanagers zich zo weinig aan de medezeggenschap gelegen laten liggen. In zijn onderwijsperiode zat Wijnand van der Lecq lange tijd in de ondernemingsraad. Daar kregen ze veel voor elkaar, waren ze een belangrijke factor. “Maar in het cliëntenraadswerk is het een heel ander verhaal. Het management kent de wet niet goed, denkt er te lichtvaardig over. Voortdurend moeten we achter informatie aan. Belangrijke informatie wordt niet gedeeld. Ja, achteraf, als we niet meer kunnen adviseren. Het is geen onwil, denk ik. Keer op keer beloven ze beterschap. Maar deze zorgaanbieder vindt een cliëntenraad gewoon lastig. Vaak hebben we bij belangrijke beslissingen het argument gehoord: ‘Sorry, geen tijd voor advies vooraf, want

we moeten door'. In onderwerpen als de begroting of bijvoorbeeld een verhuizing werden we als cliëntenraad niet gekend."

Wijnand van der Lecq is er niet de persoon naar om na te trappen of om in frustratie om te zien. In al die jaren heeft hij zijn uiterste best gedaan aan "een dood paard te trekken". Het zit hem dwars dat de positie van de cliëntenraad niet is verbeterd. Dat zowel het management als de raad van bestuur procedures zoals adviesrecht consequent niet naleven. Volgens Van der Lecq is niet echt sprake van samenwerking. Hij geeft nog een voorbeeld: "Toen een afdeling naar een andere locatie werd verhuisd, passeerde het management ons. Ik

Plantjes en bingo

Aan de cliëntenraad kleef bij sommige zorginstellingen volgens de scheidend voorzitter het vooroordeel dat het om aardige vrijwilligers gaat, die niets anders te doen hebben dan zich met de maaltijd, plantjes en bingo-avond te bemoeien. Van der Lecq: "Een stevige cliëntenraad die meepraat over het beleid en opkomt voor de belangen van cliënten staat haaks op dat beeld. Wat dat betreft is de zorgsector nog softer dan het onderwijs. Er heerst een cultuur van: 'wij weten wel wat goed voor u is'. Omdat we niet of nauwelijks geïnformeerd worden, moeten we het hebben van gesprekken in de koffiekamer en de wandelgangen. Een vliegende kraai hoort soms

"In belangrijke onderwerpen werd de cliëntenraad niet gekend"

eiste opheldering. Het antwoord luidde dat we naar de informatieavond voor de familie mochten komen. Toen zijn de verhoudingen een tijd verstoord geweest. Nog een voorbeeld: Ik schrijf regelmatig voor het huisblad om cliënten te informeren. Soms vallen stukjes wat prikkelend uit. Gevolg: ze worden zonder mijn medeweten veranderd of zelfs helemaal niet geplaatst. Dat zegt wel wat over de cultuur."

wel eens wat. Maar dat is toch onvoldoende om echt te kunnen opkomen voor de belangen van je achterban."

Van der Lecq benadrukt dat hij toch niet gefrustreerd of teleurgesteld terugblijkt. Hij constateert gewoon wat niet goed ging. Dat is wat anders. "Ik heb mijn best gedaan. Meedoen voor spek en bonen zit niet nu eenmaal niet in mijn patroon."

In zijn onderwijsperiode zat Van der Lecq lange tijd in de ondernemingsraad.

Daar kregen ze veel voor elkaar.

"Maar in het cliëntenraadswork is het een heel ander verhaal."

